

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים רַאשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצַת עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם"

שְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (מְנַחוֹת מַג'): "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: כָּל (אָדָם) שֵׁישׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֵאשׁוֹ וְתְּפִילִין בְּזֵרוּעוֹ, וְצִיצַת בְּבִגְדוֹ, וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ – הַכֹּל בְּחִיזוּק שְׁלֹא יִחְטָא, שְׁנֵאמַר: 'וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בַמְּהֵרָה יִנְתַּק', וְאָמַר: 'חֲנָה מְלֶאֱךָ ה' סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחְלְצֵם".

הֵנָּה, רוֹאִים אֲנּוּ מִכָּאן, שֶׁכָּל הַמְּקָיִם שֶׁלֹּשׁ מִצְוֹת אֵלּוּ – תְּפִילִין, צִיצַת וּמְזוּזָה – יֵשׁ לוֹ שְׁמִירָה שְׁלֹא יִחְטָא. וְכַפִּי שְׁאוּמֵר הַרמב"ם, בְּסִפְרוֹ "הֵיד הַחֻזְקָה", שֶׁמְקִיּוֹם מִצְוֹת אֵלּוּ נִבְרָאִים מְלֶאֱכִים, הַשּׁוֹמְרִים עַל הָאָדָם שְׁלֹא יִחְטָא, וְכַדְבְּרֵי קוֹדְשׁוֹ (הַלְכוֹת תְּפִילִין וּמְזוּזָה ו', יג'): "...כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֵאשׁוֹ וּבְזֵרוּעוֹ וְצִיצַת בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ – מוּחְזָק הוּא שְׁלֹא יִחְטָא, שֶׁהָרִי יֵשׁ לוֹ מִזְכִּירֵין רַבִּים, וְ...הֵם הַמְּלֶאֱכִים שֶׁמְצִילִין אוֹתוֹ מִלְּחַטוֹא, שְׁנֵאמַר: 'חֲנָה מְלֶאֱךָ ה' סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחְלְצֵם".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְכַל זֶה, שֶׁהַמְּקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלּוּ – תְּפִילִין, צִיצַת וּמְזוּזָה – "מוּחְזָק הוּא שְׁלֹא יִחְטָא". וְלִכֵּן, גְּדוּלָּה מְעַלֵּת הַנְּעֵר, הַנִּכְנָס לְעַל הַמִּצְוֹת. שְׁכֵן, לְפָנֵי יוֹם "בֶּר המִּצְוָה" יֵשׁ לֵילֵד רַק ב' מִצְוֹת: צִיצַת בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ. וְעֵדִין חֲסֵרָה הַחֻלְיָה הַשְּׁלִישִׁית – מִצְוֹת הַתְּפִילִין, בְּרֵאשׁוֹ וּבְזֵרוּעוֹ. אוּלַּם, כְּאֲשֶׁר נִכְנָס הַנְּעֵר לְעַל הַמִּצְוֹת, וּמְנִיחַ גַּם תְּפִילִין, הֵנָּה, יֵשׁ לוֹ אֵת כָּל שְׁלֹשׁ הַמִּצְוֹת, אֲשֶׁר עַל-יָדֵן מוּבְטָח לוֹ שְׁלֹא יִחְטָא (בְּבַחֲיִנַת "וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בַמְּהֵרָה יִנְתַּק" קִהְלַת ד', יב).

עַל-פִּי זֶה יוֹבֵן, מָה שֶׁשְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (עִירוּבִין יג'): "תְּנוּ רַבָּנָן: שְׁתֵּי שָׁנִים וּמְחֻצָּה נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל. הַלֵּלוֹ אוּמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְּׁנִבְרָא, וְהֵלְלוּ אוּמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁנִבְרָא יוֹתֵר מִשְּׁלֹא נִבְרָא. (לְבַסוּף) נִמְנּוּ וּגְמָרוּ, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְּׁנִבְרָא. וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין מָה פּוֹנֵת חוֹ"ל בַּגְּמָרָא בְּאוּמְרָם "נִמְנּוּ וּגְמָרוּ"? וּמְדוּעַ "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא"?

אוּמֵר עַל-כֵּךְ הַמַּהֲרֵשׁ"א: "נִמְנּוּ" הוּא מְלִשׁוֹן מִנִּין – שְׁעָמְדוּ חוֹ"ל עַל מִנִּין(=מִסְפָּר) הַמִּצְוֹת, וְרָאוּ שְׁבַתֵּרִי(ג=613) הַמִּצְוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ שֵׁס"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", וּרמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֵׂה". וְלִכֵּן, אַחֲרֵי שְׁנִבְרָא הָאָדָם, הוּא יְכוּל לְקַיֵּם אִמְנָם אֵת כָּל רמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֵׂה", אֲבָל מִצְד שְׁנֵי הוּא עֲלוּל גַּם לְעִבּוֹר חֵס וְחֻלְיָה עַל שֵׁס"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וּמֵאַחַר וּמִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" מְרֻבּוֹת מִמִּצְוֹת הַ"עֲשֵׂה", סִיכּוּי לְחַטוֹא גְּדוּלִים יוֹתֵר.

עַל-כֵּן "נִמְנּוּ וּגְמָרוּ" – לְאַחַר שֶׁמְנּוּ אֵת מִסְפָּר מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" לְעוֹמֵת מִצְוֹת "עֲשֵׂה", גְּמָרוּ/הַחֲלִיטוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא, כִּיּוֹן שְׁאֵז לְפָחוֹת לֹא יוּכַל לְעִבּוֹר עַל מִצְוֹת הַ"לֹא תַעֲשֶׂה". וְתַמְהוּ עַל-כֵּךְ הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי הַקַּב"ה הוּא תְּכַלִּית הַטּוֹב, וְדֶרֶךְ הַטּוֹב הִיא לְהִיטִיב עִם אַחֲרִים. אִם כֵּךְ, אֵיךְ יִתְכַן שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֵת הָאָדָם, כֵּךְ שֶׁסִּיכּוּי לְחַטוֹא גְּדוּלִים יוֹתֵר?

אֲלֵא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהָרִי לְמִדְנּוּ, שֶׁהַמְּקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלּוּ – תְּפִילִין, צִיצַת וּמְזוּזָה – "מוּחְזָק הוּא שְׁלֹא יִחְטָא". אִם כֵּךְ, נִמְצָא, שֶׁלְּאַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה הָאָדָם "בֶּר מִצְוָה", וּמְקָיִם אֵת מִצְוֹת תְּפִילִין, הֵנָּה כְּבָר אֵז נַח לוֹ שְׁנִבְרָא, כִּיּוֹן שְׁמוּבְטָח לוֹ שְׁלֹא יִחְטָא, וְלֹא יַעֲבֹר עַל מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וְמָה שֶׁנִּמְנּוּ וּגְמָרוּ חוֹ"ל, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא, הוּא רַק אִם אֵין הוּא מְקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלּוּ.

עֲנִין זֶה מֵאִיר לָנוּ מָה שֶׁכְּבָר לְמִדְנּוּ מְדַבְּרֵי הוֹהָר הַקְּדוּשׁ ("מִשְׁפָּטִים", דף צה), שֶׁבִּיּוֹם "בֶּר המִּצְוָה" מְכַנִּים הַקַּב"ה בְּאָדָם אֵת הַנְּשֻׁמָּה, וְאוּמֵר עֲלָיו: "בְּנֵי אֶתְהָ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתִיךָ".

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין עֲנִין זֶה, מְדוּעַ רַק בִּיּוֹם הַ"בֶּר מִצְוָה" מְקַבֵּל הָאָדָם אֵת הַנְּשֻׁמָּה? אֲלֵא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַיּוֹת וּבִיּוֹם בֶּר המִּצְוָה, כְּאֲשֶׁר מִתְּחִיל הַנְּעֵר לְהַנִּיחַ תְּפִילִין, כְּבָר יֵשׁ לוֹ ג' מִצְוֹת – תְּפִילִין,

ציצית ומזוזה – שאז מובטח לו שלא יחטא (שהרי המלאכים שנבראים ממצות אלו שומרים עליו שלא יחטא). לכן, נמצא, כי רק ביום בר המצוה מתגלה לאדם שנח לו שנברא. ואם כך, ראוי הוא לקבל את הנשמה הטהורה, כיון שאז מובטח לו שיוכל לשמור עליה, כפי שקבל אותה מהקב"ה. (ומאחר וכניסת הנשמה לאדם היא בבחינת בריאה מחדש, אומר עליו הקב"ה "בני אתה, אני היום ילדתיך").

ענין זה מבאר לנו גם מה שאמרו חז"ל הקדושים, שמצוה מן המובחר לעשות סעודה ביום בר המצוה, כפי שמביא ה"מגן אברהם" (או"ח סימן רכ"ה), ש"מצוה על האדם לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה, פיוס שנכנס לחופה...".

וכן כתב ה"קב ישר" (פרק א'): "חביב מאד לפני הקב"ה, כשרואה שהאב שמח על שזכה להגיע את בנו לחיוב קיום המצות. ועל-כן, חיוב גדול לעשות שמחה ומשתה באותו יום, כי יש נחת-רוח להקב"ה...".

ויש לומר, שהטעם לכך שביום בר המצוה עושים סעודת שמחה הוא, שלמרות שביום זה מתחייב בר המצוה בכל תרי"ג המצות – וכפי שלמדנו, נמנו וגמרו חז"ל, שנח(=עדיף) לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, שכן, מרובות יותר מצות "לא תעשה" ממצות "עשה" – אולם, מאחר וביום זה מקיים הוא את מצות התפילין, הנה כבר נח לו שנברא, כי יש לו את ג' המצות – תפילין, ציצית ומזוזה – השומרים עליו שלא יחטא, ועל-כך צריך הוא לשמוח בסעודת מצוה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען... כל נשיא בהם" (יג' ב')

מעיר כאן הצדיק רבי משה חיים (בן בתו של הבעש"ט), בספרו "דגל מחנה אפרים": במלה "נשיא" אתה מוצא את האותיות "יש" ואת האותיות "אין". דבר זה בא לרמז, שקיימים שני סוגים של נשיאים. יש נשיא, שהוא בבחינת "יש" – מתרברב ומתהדר בתפקידו הרם, ומדגיש בכל הזדמנות את חשיבות מעמדו ורום מעלתו. לעומת זאת, יש נשיא שהוא בבחינת "אין", וחרף תפקידו הרם, נשאר איש ענו וצנוע בהליכותיו עם הבריות. נשיא כזה היה משה רבנו, שעליו מעידה התורה הקדושה, בסוף פרשת "בהעלתך": "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". וממשיך בעל "דגל מחנה אפרים", ואומר: נשיא, המחזיק עצמו כ"אין" – ענו וצנוע – הוא למעשה "יש", דגול מרובה ואהוב על בני עמו. אבל נשיא המחזיק עצמו כ"יש" – תקיף ובעל שררה – הוא למעשה "אין" – ואינו זוכה לכבוד ולהערכה אצל נתיניו... "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען... (יג' ב')

שואלים המפרשים, מדוע הקב"ה נתן יד חופשית למשה רבנו לשלוח את המרגלים, כדברי רש"י: "שלח לך" – לדעתך, אני איני מצוה לך. אם תרצה – שלח". והרי הקב"ה צופה ויודע הכל מראש, ויודע את הנזק והבכיה לדורות שיצמחו כתוצאה משילוח המרגלים. אם כן, מדוע לא מנע ה' לתברך במפורש את שילוח המרגלים? אלא, אומר מרן הגר"ע יוסף שליט"א, שעם כל הצער והפאב שנגרם לאבותינו בדור המדבר, וכמו שכתוב "במדבר הזה יתמו ושם ימתו...". – מכל מקום כדאי היה להם להישאר ארבעים שנה במדבר, וללמוד תורה מפי משה רבנו בכבודו ובעצמו. וכל התורה שלמדו נחרטה עמוק בלבם, כיון שלא הייתה להם שם דאגה של אכילה, שתיה וביגוד, וכמו שכתוב: "שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה". וזכרו את הלימוד בצורה נפלאה כיון ששתו מבארה של מרים, שכל השותה ממנה אינו שוכח את תלמודו, והלימוד הזה השפיע לא רק לדורם, אלא לדורי דורות.

ובענין סגולת בארה של מרים הנביאה מסופר על האר"י הקדוש, שכשהתחיל ללמד את רבי חיים ויטאל את חכמת הקבלה, ורבי חיים לא תפס את אחד הבאורים מתמת עמק הענין, אמר האר"י לרבי חיים, שילכו יחד לימה של טבריה, וישתה מבארה של מרים. כשהגיעו לימה של טבריה, הבחין האר"י בבארה של מרים (בתוך הפיגרת), ואמר לתלמידו שישאב מים וישתה. ומאז ששתה רבי חיים ויטאל מבארה של מרים, קלט את כל הגילויים שגלה לו האר"י הקדוש.

ומעתה נבין את מעלת עם ישראל, שזכו ללמוד ממשה רבנו את כל התורה, והיתה להם בארה של מרים, וכל מה שלמדו נקלט היטב במוחם. ועל-כן אמר הקב"ה, שכל הסבל והתוצאה הקשה והמרה הם שוים וכדאיים, אבל בעיקר שעם ישראל ילמדו תורה ממשה רבנו – ולכן לא מנע הקב"ה ממשה רבנו מלשלוח את המרגלים.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֹשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִימִים רַאשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹת: 19:18**
עֲרַשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14)
יְצִיאַת הַשְּׁבֹת: 20:33 (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה וְהָיָה בְּאֶכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לָהּ"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה וְהָיָה בְּאֶכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לָהּ", אוֹמֵר הַ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" (הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מִקְּוֹזְנִיךְ, בְּשֵׁם רַבִּי זוֹשָׁא מְאַנְיָפוֹלִי) זִיע"א, כִּי הַסִּיבָה שֶׁהַקִּב"ה בְּרָא אֶת הָאָדָם, כִּי שְׂלָא יוּכַל לְהִתְקִים בְּלִי מֵאֶכֶל וּמִשְׁקָה הַיָּא, כְּדֵי שֶׁהָאָדָם, עַל-יְדֵי אֲכִילָתוֹ, יַעֲלֶה(=יִתְקַן, עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁנִּקְבְּעָה לְכָל מֵאֶכֶל וּמִשְׁקָה) אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה**(=הַמְּגוֹלְגָלִים) בַּתוֹךְ הַמֵּאֲכָלִים. (וְהוּא שֶׁפָּרַשׁ הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א אֶת הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קו', ה'): "רַעֲבִים גַּם צְמֵאִים, נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף" – כְּלוּמֵר, מֶה שֶׁבְּרָא הַקִּב"ה בְּנֵי אָדָם – שִׁיְהִיו "רַעֲבִים גַּם צְמֵאִים", וְלֹא יוּכְלוּ לְהִתְקִים בְּלִי אֶכֶל – הוּא בְּגִלְל שֶׁ"נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף" – מִכִּיּוֹן שֶׁבַּתוֹךְ הַמֵּאֲכָל מִתְעַטְפִּים נִיצוּצֵי קְדוּשָׁה).

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" ("שְׁלַח לְךָ"): "כִּשֶׁהָאָדָם אוֹכֵל בַּתְּאוּתוֹ לְפִי דְמִיוֹנוֹ, שֶׁ(הָרִי) אִי-אֶפְשָׁר לְחַיּוֹת בְּלֹא אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה, בּוֹדָאִי מִן הַנִּמְנָע שִׁירִים **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה** שֶׁבַּתוֹךְ הַמֵּאֲכָל לְמַעֲלָה. רַק אִם הָאָדָם חָכֵם וּמִשְׁכִּיל עַל דְּבַר, וְאוֹמֵר בְּלִבּוֹ, 'הֲלֹא בּוֹדָאִי אִם הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, רָצָה שֶׁנִּחְיֶה בְּלִי אֲכִילָה, בּוֹדָאִי הֲיָה אֶפְשָׁר לְהִתְקִים כְּמוֹ עֵתָה. אֲלֹא שֶׁהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, רָצוֹנוֹ לְהַחְיֹת נַפְשׁ כָּל חַי עַל-יְדֵי אֲכִילָה, וְעַל-יְדֵי כֹךְ אֲנִי מוֹכְרָח לְאֲכוּל בַּקְּדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה, שֶׁ(אֲז) אֲנִי עוֹשֶׂה רָצוֹנוֹ בְּכֹךְ. וְאֲזִי שׁ בְּפֶתַח הָאָדָם לְהָרִים **נִיצוּצֵי קְדִישִׁין** לְשׁוֹרְשָׁם, וְזֶה פִּירוּשׁ הַפְּסוּק 'בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ'. דְּהֵינּוּ, (בְּבֹאֲכֶם) אֶל הָאָרְצִיּוֹת, תִּדְעוּ נְאֻמָּנָה 'אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה' – כִּי אֲנִי הִבַּאתִי אוֹתְךָ לְזֶה. (שְׁכֹן), הִרְעַבּוֹן וְהַצְמֵאוֹן מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַשְּׁבִיעָה גַּם כֵּן מֵאֵתוֹ, אֲזִי 'וְהָיָה בְּאֶכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לָהּ", תִּגְבְּיָהוּ הַ**נִיצוּצֵי קְדִישִׁין** לְמַעֲלָה".

וּמִמִּשְׁיַד הַ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" לְפָרַשׁ אֶת הַמִּשְׁךְ הַכְּתוּב, "רַאשִׁית עֲרַסְתֶּכֶם חֲלָה תְרִימוּ תְרוּמָה", וְאוֹמֵר: "שְׂלָא יֵאמֵר הָאָדָם, הִנֵּה אֲנִי עֹדֵן רֶךְ בְּשָׁנִים, וַיֵּשׁ עֵת לְכָל חַפְזִי, כְּשֶׁאֲזַקֵּן אֲשׁוּב לְעַבּוֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַגְבַּהַת(=הַרְמַת) הַ**נִיצוּצֵי קְדִישִׁין**, אֲבָל עֵתָה, כְּתִיב בַּקְּהֵלֶת (י"א, ט'): 'שִׁמַּח בַּחֹר בִּילְדוּתֶיךָ'. וְלִזְהָ אֵמֵר הַכְּתוּב, לֹא כֵן, (אֲלֹא) רַק 'מִרַאשִׁית עֲרַסְתִּיכֶם תִּתְּנוּ לָהּ תְרוּמָה'. כִּי עֵיקַר הָעֲבוּדָה בִּימֵי הַיְלָדוּת וְהַבְּחָרוֹת ("מִרַאשִׁית עֲרַסְתִּיכֶם") – כְּשֶׁהָאָדָם שֹׁלֵם בְּכוּחוֹ, וְהוּא הִרַאשִׁית לְקַדֵּשׁ מִנְעוּרָיו".

(מִכָּל זֶה צָרִיךְ לְהַשְׁכִּיל וּלְלַמּוֹד, שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְקַדֵּשׁ בַּקְּדוּשָׁה יִתִּירָה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֶת **נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה** מִתוֹךְ הַמֵּאֲכָלִים).

לְפִי הַמְּבוֹאֵר, נִבִּין אֶת הַקִּשְׁר בֵּין פְּרָשָׁה זֹאת לְפָרַשַׁת הַמְּרַגְלִים. שְׁכֹן, כִּידוּעַ, טְעוֹת הַמְּרַגְלִים הִיתָה שֶׁחָשְׁבוּ הֵם שֶׁאִי-אֶפְשָׁר לְעַסוֹק בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה' בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּפִי שֶׁתָּרַךְ עֲנִין זֶה הָאֲדָמוֹר מֵהַר"ד מִבְּעֵלְזָא, וְאָמַר, שֶׁהַמְּרַגְלִים לֹא רָצוּ לְהִיכַנֵּס לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שְׂלָא רָצוּ לְהַפְסִיד אֶת אֲכִילַת הַמֶּן, שֶׁהוּא לֶחֶם אֲבִירִים, לֶחֶם רוּחָנִי שֶׁמִּלְאָכִי הַשֶּׁרֶת נִיזוֹנִים מִמֶּנּוּ. וְגַם חָשְׁבוּ שֶׁאֶפְשָׁר לְעַבּוֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ כְּרָאוּי וּלְעַסוֹק בַּתּוֹרָה – רַק בַּמִּדְבָּר, שֶׁשֵּׁם לֹא עָסְקוּ כָּלל בְּעֵנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁהָרִי, אֶת כָּל צוּרְפֵיהֶם זְמַן לָהֶם שֵׁם הַקִּב"ה: לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִים מִבְּאֵרָה שֶׁל מְרִים, וְאֵף בְּגִדֵיהֶם וְנַעֲלֵיהֶם לֹא בָלוּ בְּמִשְׁךְ אַרְבָּעִים שָׁנָה.

אֲבָל בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁשֵּׁם יַפְסִיקוּ כָּל אֵלֶּה, וַיִּצְטָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעַסוֹק בְּעֵנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּעֲבוּדַת שְׁדוֹת וּכְרָמִים, שׁוּב לֹא יוּכְלוּ לְעַסוֹק כְּרָאוּי בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה', וְלִכֵּן בְּקִשׁוֹ לְמַנוּעַ אֶת כְּנִיסַתָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אוֹלָם, אוֹמֵר מְרַן מֵהַר"ד מִבְּעֵלְזָא, הַמְּרַגְלִים טְעוּ בְּכֹךְ. שְׁכֹן, רָצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ הוּא, שֶׁהָאָדָם יַעֲסוֹק בְּעֵנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיְכּוֹן גַּם בְּזֶה בְּלִתִּי לָהּ לְבָדוּ. שֶׁהָרִי, בְּגִלְל זֶה בְּרָא הַקִּב"ה אֶת הָאָדָם כְּגוֹף חוֹמְרִי, עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאַחֲרֵי-כֵן נִפְחָ בְּאֶפְיוֹ נְשָׁמָה מִהָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן – כְּדֵי לְהוֹרוֹת שֶׁעֵיקַר הָעֲבוּדָה צְרִיכָה לְהִיֹּת בְּעֵנִינֵי

הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא בְיַחַד, עַל-יְדֵי שְׂיִיחַד הָאָדָם אֶת כָּל עַנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוֹ. וּמִטַּעַם זֶה הִכְנִיס הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ שְׁהִיא אַרְץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ, כְּדֵי שְׂיִתְעַסְקוּ בְּעַנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִכְוְנוּ לְיַחַד אֶת הַכָּל לְשֵׁם שָׁמַיִם.

לָכֵן בָּא הַקַּב"ה לְלַמֵּד אֶת יִשְׂרָאֵל דַּעַת, שְׂאִין הַדְּבָר כֶּךָ, אֵלֹא "וְהָיָה בְּאַכְלֹכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיִמוּ תְרוּמָה לֵה'". דְּהִינּוּ, שְׁבַעַת אוֹכְלִים יֹאכְלוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְיִכְוְנוּ לְהָרִים אֶת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁבַתוֹךְ הַמֵּאֲכָל תְּרוּמָה לֵה', וְזֶהוּ "תְּרוּמָה" – אוֹתוֹת תְּרוּמָה ה' (תְּרוּמָה מִלְּשׁוֹן הַרְמָה), שְׂצָרִיךְ לְהָרִים/לְהַעֲלוֹת אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת, וְלְיַחַד אֶת כָּל עַנְיָנֵינוּ בְּלִתִּי לֵה' יִתְבָּרַךְ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) וְיִמְתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דְבַת הָאָרֶץ רַעָה בַּמַּגְפָּה לַפְּנֵי הִי" (יֵד' לז')

כּוֹתֵב כָּאֵן רַש"י, עַל-פִּי חז"ל (סוֹטָה לֵה', יא:): הַמְרַגְלִים נֶעְנְשׂוּ כָּאֵן מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה: הֵם חֲטָאוּ בְּלְשׁוֹן(=לְשׁוֹן הָרַע), וְלָכֵן נִשְׁתַּרְבְּבָה (=נִתְאַרְכָּה) לְשׁוֹנָם עַד טְבוּרָם, וְתוֹלְעִים הָיוּ יוֹצְאִים מִלְּשׁוֹנָם וּבְאִין(=נִכְנָסִים) לְתוֹךְ טְבוּרָם. לָכֵן נֶאֱמַר: "בַּמַּגְפָּה לַפְּנֵי הִי", וְלֹא נֶאֱמַר "בַּמַּגְפָּה" סָתֵם, אֵלֹא "לַפְּנֵי הִי", שְׁכֵן מִיָּדָתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הִיא מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה, וְלָכֵן מֵתוֹ בְּאוֹתָהּ מִיָּתָהּ הָרְאוּיָה לָהֶם.

מוֹסִיף בְּעַנְיָן זֶה רַבִּי שְׁלֵמָה אֶפְרַיִם, בַּעַל הַ"כְּלֵי יָקָר": הַמְרַגְלִים חֲטָאוּ בְּלְשׁוֹנָם נֶגַד אַרְץ הָאֲבוֹת, הַקְּרוּיָה בְּפִי הַקְּדָמוֹנִים "טְבוּרָה הָאָרֶץ", עַל שׁוּם שְׁנִמְצָאָת בְּמִרְכָּז הָעוֹלָם הַמְּיוֹשֵׁב, וְלָכֵן נֶעְנְשׂוּ עַל-יְדֵי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּשֶׁרְבוּב לְשׁוֹנָם עַד טְבוּרָם - מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה... "עוֹלָם(=מְלוּן) חֲסֵד יִבְנֶה"

פַּעַם בְּלִיל סַעְרָה, בְּשַׁעַת לֵילָה מְאוּחָרֶת, נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת בְּאֶחָד הַמְּלוֹנוֹת שְׁבַפִּילְדִּלְפִיָּה, וְלִמְלוֹן נִכְנְסוּ בְּנֵי זוּג מְבוֹגְרִים, כְּשֵׁהֶם נוֹטְפִים מֵיָם וְרוֹעֲדִים מִקּוֹר. הֵם פָּנוּ לַפְּקִיד, וּבִקְשׁוּ לְשַׁכּוֹר חֶדֶר לְמִשְׁךְ הַלֵּילָה. הַפְּקִיד נָעִים תְּהִלִּיכוֹת הַבֵּיט בָּהֶם בְּמַבְט אוֹהֵד, אֵדָּ אָמַר: "הַמְּלוֹן כִּרְגַע בַּתְּפוּסָה מְלֵאָה. אֵין אֶפִּילוֹ חֶדֶר אֶחָד פָּנוּי!" בְּנֵי הַזוּג הַמְּבוֹגְרִים נִרְאוּ אוֹבְדֵי עֲצוֹת. זֶה כְּבָר הַמְּלוֹן הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהֵם נִכְנָסִים אֵלָיו, וּבְכָל מְקוֹם שׁוֹלְחִים אוֹתָם כְּלַעוּמַת שְׁבָאוּ, מְאַחַר וְכָל הַחֲדָרִים תְּפוּסִים.

הַפְּקִיד הִבְחִין בְּמִצּוֹקָתָם, וְרַחֲמָיו נִכְמְרוּ עֲלֵיהֶם. "אוֹלֵי תִרְצוּ לִישׁוֹן בְּחֶדֶר שְׁלִי?" - הֲצִיעַ. "זוֹ לֹא בְּדִיוֹק סוּיָטָה, אֲבָל לְפָחוֹת יִהְיֶה לָכֶם מְקוֹם לְהִנִּיחַ אֶת רַאשְׁכֶּם לְמִשְׁךְ הַלֵּילָה". בַּתְּחִילָה בְּנֵי הַזוּג הִסְסוּ לְהַקְשׁוֹת עַל הַפְּקִיד, אֲבָל מִזְג הָאֵוִיר בַּחוּץ רַק הִלֵּךְ וְנִעְשָׂה יוֹתֵר סוּעֵר, וְגַם הַפְּקִיד שִׁכְנַע אוֹתָם, בְּאוֹמְרוֹ שֶׁהוּא מְמִילָא יוֹשֵׁב בְּדַלְפָּק עַד הַבֶּקֶר, וְחֲדָרוֹ נוֹתֵר רֵיק. הַפְּקִיד הִכִּין אֶת חֲדָרוֹ לְמַעַן שְׁנֵי בְּנֵי הַזוּג הַמְּבוֹגְרִים, וְהֵם הוֹדוּ לוֹ מְקָרֵב לָבֶס.

לְמַחֲרָת בַּבֶּקֶר, כְּאִשֶּׁר יָרְדוּ לְשֵׁלֶם אֶת הַחֶשֶׁבּוֹן, אָמַר הַגְּבֵר הַמְּבוֹגֵר לַפְּקִיד: "אֲדוּנִי הַיָּקָר, אֲנִי מַעְרִיךְ אֶת הַיַּעֲלִילוֹת, הַאֲדִיבוֹת וְהַתּוֹשִׁיָה שְׁלָךְ. אַתָּה 'מִתְבַּזְּבֵז' בְּמְלוֹן הַקֶּסֶן הַזֶּה. לְדַעַתִּי אַתָּה מִתְאִים לְהִיּוֹת מְנַהֵל הַמְּלוֹן הַטוֹב בְּיוֹתֵר בְּאַרְצוֹת תְּבֵרִית! אוֹלֵי בְּיוֹם מִן הַיָּמִים אֲבִנֶה אֶת הַמְּלוֹן הַזֶּה, וְאֶמְנֶה אוֹתָךְ לְמְנַהֵלוֹ..."

הַפְּקִיד חִיךְ בְּנִימוּס, וְהוֹדָה לְאוֹרַח עַל הַמְּחַמָּאָה. הָאוֹרַח הוֹצִיא מִכִּיסוֹ כְּרִטִּיס בִּיקוֹר, וְנָתַן אוֹתוֹ לַפְּקִיד. הַפְּקִיד טָמַן אֶת הַכְּרִטִּיס בְּתִיקוֹ, וְשָׁכַח מִהַמְּקָרָה תוֹךְ זְמַן קָצֵר.

לְאַחַר כְּמָה חוֹדְשִׁים נִקְלַע הַמְּלוֹן הַקֶּסֶן לַקְּשִׁיִּים כְּלַפְלִיִּים, וְנִסְגָּר. פְּקִיד הַקְּבֵלָה מָצָא אֶת עֲצָמוֹ מְחוּסָר עַבּוּדָה. הוּא נָסָה עַבּוּדוֹת שׁוֹנוֹת בַּתְּחוּם הַמְּלוֹנָאוֹת, אֵדָּ לֹא הִצְלִיחָה. וְלְבַסּוֹף מָצָא עַבּוּדָה כְּמַלְצָר זוּטָר בְּאַחַת הַמְּסַעְדוֹת בְּפִילְדִּלְפִיָּה.

וְהִנֵּה, לְאַחַר שְׁנַתִּים, נוֹחַת יוֹם אֶחָד מְכַתֵּב מִנִּיּוֹ יוֹרֵק בְּתִיבַת הַדוֹאָר שֶׁל הַפְּקִיד. כּוֹתֵב הַמְּכַתֵּב מְזַכֵּר לַפְּקִיד, שְׁלַפְּנֵי שְׁנַתִּים וְחֲצִי הוּא וְאִשְׁתּוֹ הִגִּיעוּ בְּלִיל סַעְרָה לְמְלוֹן הַקֶּסֶן שְׁבוּ הַפְּקִיד עַבְד, וְהוּא דָּאָג לָהֶם בְּאוֹפֵן מִיּוֹחַד. "אֲנִי וְרַעֲיָתִי מְבַקְשִׁים לְהַשִּׁיב לָךְ כְּגַמוּלָךְ, וְאֲנוּ מְזַמְיִים אוֹתָךְ לְבוֹא וְלַהֲתַאֲרַח בְּבֵיתֵינוּ לְמִשְׁךְ כְּמָה יָמִים", הַסְתֵּיִם הַמְּכַתֵּב. לְמַעֲטָפָה הִנֵּה מְצוּרָךְ גַּם כְּרִטִּיס טִיסָה הַלּוֹךְ וְשׁוֹב מִפִּילְדִּלְפִיָּה לְנִיּוֹ יוֹרֵק.

הַפְּקִיד שָׁמַח מְאֹד עַל הַהֲצָעָה. הוּא הִנֵּה מוֹתֵשׁ וּמִיּוֹאֵשׁ מַעֲבֹדָתוֹ הַקְּשָׁה בַּמְּסַעְדָה, שְׁתַּמּוּרְתָהּ קִבֵּל שְׁכָר זָעוּם. תוֹךְ כְּמָה יָמִים הוּא נָטַל חוֹפְשָׁה קְצָרָה וְטָס לְנִיּוֹ יוֹרֵק. הָאִישׁ הַמְּבוֹגֵר פָּגַשׁ אוֹתוֹ בַּשָּׂדֶה הַתְּעוּפָה, וּפְנָה בְּמִכּוֹנִיתוֹ לְכִיוּן מִרְכָּז מְנַהֵטוֹ. "לֵאן אֲנוּ נוֹסְעִים?", שָׁאַל הַפְּקִיד. "מִיָּד תִּרְאֶה", הַשִּׁיב הָאִישׁ בְּחִיּוֹךְ צוֹפֵן סוּד.

כְּאִשֶּׁר הֵם הִגִּיעוּ לְצוּמַת שֶׁל הַשְּׂדֵרָה הַחֲמִישִׁית עִם רְחוּב 34, עָצַר הָאִישׁ וְהִצְבִּיעַ עַל בְּנִין עֶנֶק שֶׁהִלֵּךְ וְנִבְנָה - בְּנִין מְפוֹאָר מְאֹבָן אֲדַמְדָּמָה עִם צְרִיחִים מְסוּגְנָנִים וּמְגִדְלֵי תְּצַפִּית. "אַתָּה רוֹאָה אֶת הַבְּנִין?" - שָׁאַל הָאִישׁ אֶת הַפְּקִיד - "זֶה הַמְּלוֹן שְׁבַנִּיתִי לָךְ כְּדֵי שְׁתַּנְהַל אוֹתוֹ...!". הַפְּקִיד לֹא הִבִּין. "אַתָּה בּוֹדָאי צוֹחֵק עֲלַי...זוֹ בּוֹדָאי בְּדִיחָה", אָמַר בְּמִבּוּכָה.

חִיּוֹךְ רַחֵב הַתְּפִשֵׁט עַל פְּנֵי הָאִישׁ, וְהוּא הַשִּׁיב: "חֶסֶ וְחִלְלִיָּה. אֵינְנִי צוֹחֵק עֲלֶיךָ. אֲנִי רְצִינִי לְחִלוּטִין. הָאֵם יֵשׁ לָךְ עֲדִין אֶת כְּרִטִּיס הַבִּיקוֹר שְׁנַתִּיתִי לָךְ בְּאוֹתוֹ לִיל סַעְרָה?". הַפְּקִיד הִהְמוּס שְׁלֵף מֵאַרְנָקוֹ אֶת כְּרִטִּיס הַבִּיקוֹר שֶׁהִנֵּה שְׁמוֹר אֲצִלוֹ. הַשֵּׁם שֶׁהוֹפִיעַ עֲלָיו הִנֵּה וְיִלְיָאִם-וּוֹלְדוֹרְף אֶסְטוֹר. רַק עֲכָשָׁיו הִבְחִין הַפְּקִיד שְׁמִדוּבָר בְּאֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחַת אֶסְטוֹר הַעֲשִׂירָה וְהַמְּכּוֹרְסָמַת. הַמְּבַנָּה שְׁעָלָיו הַצְּבִיעַ וְיִלְיָאִם-וּוֹלְדוֹרְף אֶסְטוֹר הִנֵּה מְלוֹן 'וּוֹלְדוֹרְף-אוֹסְטְרִיָּה' הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהִלֵּךְ וְנִבְנָה בְּאוֹתָם יָמִים. הַפְּקִיד הֲצַעִיר הִפִּיד לְהִיּוֹת מְנַהֵל שֶׁל הַמְּלוֹן, שֶׁהַתְּפַתֵּחַ לְיָמִים, וְהִפִּיד לְרִשֵׁת שֶׁל מְלוֹנוֹת יוֹקְרָה זוֹהָרִים וְנוֹצְצִים. כְּבָר בְּאוֹתוֹ לִיל סַעְרָה בְּפִילְדִּלְפִיָּה, הַבְּטִיחַ וְיִלְיָאִם-וּוֹלְדוֹרְף אֶסְטוֹר לַפְּקִיד, כִּי יִמְנֶה אוֹתוֹ לְמְנַהֵל הַמְּלוֹן, וְאֵכֵן כְּשֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן וּבִנְיַת הַמְּלוֹן עֲמְדָה לְהַסְתֵּיִם, הוּא עָמַד בְּהִבְטָחָתוֹ, וְשֵׁלֶם לַפְּקִיד אֶת שְׁכָרוֹ...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹט: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14)
יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען..."

על הכתוב, "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען..." , מבואר בזהר הקדוש (שלח קנח): "וישלח אתם משה... כלם אנשים. כלהו זכאין הוו וראשי ד'ישראל הוו... אלא אמרו: אי יעלון ישראל לארעא, נתעבר אנן מלמהוי רישין, וימני משה רישין אחרנין. דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין, אבל בארעא לא נזכי". אומר הזהר הקדוש, **שהמרגלים** היו כלם אנשים צדיקים, וראשי ישראל, ואולם, בכל זאת דברו סרה על ארץ ישראל, כיון שידעו שרק במדבר הם ישארו בנשיאותם, אבל כאשר יכנסו לארץ ישראל, הם יאבדו את נשיאותם.

לכאורה הדבר אינו מובן כלל. מכיון **שהמרגלים** היו אנשים גדולים, איך חטאו **בחטא** כל-כך גדול, לדבר סרה על ארץ ישראל, רק כדי לא לאבד את נשיאותם?

נקדים תחילה להביא מה שכתוב (במדבר יג, טו): "ויקרא משה להושע בן נון **יהושע**", ופרש רש"י זצ"ל: "נתפלל עליו: **יה** יושיעך מעצת מרגלים".

וצריכים אנו להבין, מדוע דוקא התפלל משה על **יהושע** בשם **יה** שיושיע אותו מעצת מרגלים, ולא בשם אחר? נקדים להביא מה שמבואר בספר "ערוגת הבשם", על הכתוב בפרשת "בשלח": "ויאמר כי יד על כס **יה** מלחמה ליהוה בעמלק מדור דר". ופרש רש"י, בשם חז"ל, שנשבע הקב"ה, שכל זמן שעמלק קים – אין השם (=שמו של הקב"ה – "יהוה") שלם. שכן, היה צריך להיות כתוב: "כי יד על כס **יהוה**". אלא, שבגלל שעמלק קים, אין השם שלם, וחסרות האותיות **וה** משמו המלא של ה' יתברך (**יהוה**), ולכן כתוב: "יד על כס **יה**", ללא האותיות **וה**.

וצריך לדעת, אומר "ערוגת הבשם", שאת ענין זה, שאין שם הקב"ה שלם, מרגיש האדם בעת שהוא עוסק בתורה. שכן, אם היה שמו יתברך שלם, יכול היה האדם להגיע להשגות גדולות הרבה יותר בתורה הקדושה (שהרי כל אות משמו יתברך היא אינ-ספור צינורות שפע). וזהו שרמזו דוד המלך: "אשרי הגבר אשר תיסרנו **יה** ומתורתך תלמדנו". דהינו, היסורים/חוסר בהשגות התורה נובעים משם **"יה"**, שהרי אין שמו יתברך שלם, שכן כאמור חסרות אותיות **"וה"** משמו יתברך (**יהוה**).

ואיך מרגיש האדם את זה? על-ידי "ומתורתך תלמדנו", כאשר הוא לומד בתורה ומגלה שאין לו בה השגות גדולות.

והנה, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה **יהוה** מרומו בראשי התיבות של הפסוק: "ישמחו השמים ותגל הארץ". ויש לומר, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן. שהרי, בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו, וזהו **"ישמחו השמים"** – שתמיד יש את אותיות **יה**. ואולם **"ותגל הארץ"**, ראשי התיבות **וה**, הוא רק על "הארץ" – היא ארץ ישראל.

והנה, כאמור, מבואר בזהר, שהמרגלים דברו סרה על ארץ ישראל כיון שידעו שאחרי כניסתם לארץ, שוב לא יוכלו לשמש בנשיאות, ועל-פן רצו להישאר במדבר, שם יוכלו להישאר נשיאים. ואולם, אילו היו המרגלים מתבוננים, שעל-ידי התרחקותם מארץ ישראל, אין שמו יתברך שלם (שהרי **"ותגל הארץ"** ראשי התיבות **וה**, נשלם רק בארץ ישראל), כי אז היו יכולים להתגבר על יצרם, ולא לדבר סרה על הארץ.

וזהו שהתפלל משה על יהושע: "**יה** יושיעך מעצת מרגלים". דהינו, כאשר תשים לנגד עיניך את שם **יה**, שהוא תצי משם הקב"ה כל עוד שאין ישראל שרויין על אדמתם, כי אז תוכל להינצל ולהיושע מעצת המרגלים. דבר אחר אומר "ערוגת הבשם", הנה ידוע מה שאמרו חז"ל בגמרא (סוטה יז): "דרש רבי עקיבא: איש ואשה שזכו – שכינה ביניהם (**יה**), לא זכו – אש אוכלתן". ופרש רש"י זצ"ל: "**שכינה** ביניהם – שהרי חלק (הקב"ה)

את שמו, ושכנו ביניהן: **יוד באיש ו-ה"א באשה**. (על-כן, אם) לא זכו - **אש** אוכלתן - שהקב"ה מסלק שמו מביניהן, ונמצאו **אש ואש**. (**איש אשה**).

לפי זה, אומר "ערוגת הבשם", הרי כידוע כלל ישראל ביחד עם ארץ ישראל הם כדמיון איש ואשה, כמאמר הנביא (ישעיה סב): "לא יאמר לך (=כנסת ישראל) עוד עזובה, ולא רצון (=ארץ ישראל) לא יאמר עוד שממה... כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך". ולכן, נמצא, שכל זמן שישאר שרויין על אדמתם בארץ ישראל, הרי הם כדמיון איש ואשה, ששכינה שרויה ביניהן (יה) בבית המקדש. ועל-כן התפלל משה: "יה יושיעך מעצת מרגלים". דהינו, משה התפלל על יהושע, שיזכור, ששם **יה** שורה על ישראל (בבית המקדש) רק כשהם מצויים בארץ ישראל. (לפי זה מובן גם מדוע לאחר שהסתלקה השכינה הקדושה **נשרף** בית המקדש, כמו שכתוב (איכה ד, יא): "ויצת **אש** בציון ותאכל יסודתיה", כי לאחר סילוק **יה** מאיש ומאשה - נשאר **אש אש**, בבחינת "לא זכו - **אש** אוכלתן"). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'" (טו' לט')

על מצות ציצית כותב כאן רש"י: "וזכרתם את כל מצות ה'" - המניין (=הגמטריה) של המלה "ציצית" הוא שש מאות (600). ועוד שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13), סך-הכל שש מאות ושלוש עשרה (613), כמנין תרי"ג (=613) המצות שבתורה. ועל-כך אומרים חז"ל: כל המקיים מצות ציצית - מעלה עליו (=נחשב) כאילו קיים בכל רגע ורגע את "כל מצות ה'" (תרי"ג מצות).

האלישי"ך הקדוש מוסיף עוד רמז נפלא, ואומר שהתיבות "כל מצות ה'" הם בגמטריה **612**. ומאחר ופאמור יש לנו תרי"ג (=613) מצות שעלינו לקיים, ומצות ציצית היא כמובן אחת מהן. נמצא, שעל-ידי שהאדם מקיים את מצות ציצית, הוא יבוא לזכור את שאר המצות, שהם **612** מצות.

וזהו שאומר הכתוב: "והיה לכם לציצית... וזכרתם את כל מצות ה'". דהינו, על-ידי "והיה לכם לציצית" - כאשר אתם מקיימים את מצות ציצית, הנה על-ידי כך "וזכרתם" - תזכרו לקיים את "כל מצות ה'" (=612) - את שאר המצות שהקב"ה נתן לנו.

"ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצני..."

הרה"ק רבי יששכר דב בער מראדושיץ זצ"ל, הידוע בשם ה"סבא קדישא", היה קדוש ופרוש, והרבה בתעניות ובסגופים. נודעה בעיקר עבודתו בטבילתו במקנה, והיה טובל אף בנהרות קפואים ומושלגים. והיה ידוע בדורו כבעל מופת גדול, שרבים נהרו לפתחו.

פעם אחת בא עז פנים אליו, אשר נשא מסוה חסידות על פניו, ועשה עצמו כאילו הוא מאנשי שלומו. וכל זאת, כדי לשחוק על התנהגותו בקדש של ה"סבא קדישא".

היה זה בליל שבת קדש, קודם הקידוש, וה"סבא קדישא" הלך לטבול במקנה, כדרכו בקדש. אותו עז פנים וחצוף, הוציא מחיקו בקבוק חתום יפה, אשר בתוכו הכניס מי רגלים, רח"ל. והיה נראה אותו הבקבוק, במראהו החיצוני, כזין משובח. והוא, בעזות מצח, נגש למשמשי הרב, ואמר להם: הבאתי יין משובח עבור הרבי, וראוי שה"סבא קדישא" יקדש על יין זה.

והנה, כאשר חזר הצדיק מהמקנה, כאשר דרכה כף רגלו על מפתן הבית, הרגיש מיד ברוח קודשו במעשי אותו נבל. מיד עמד ה"סבא קדישא", וצוה למשמשו שיטול מיד את הבקבוק מהשלחן, וצוה עליו לנענעו ולהוציאו מחוץ לבית. וכך עשה אותו שמש, כדברי רבו.

כאשר חזר השמש, אמר ה"סבא קדישא" בקול רם, כדי שישמע אותו חצוף: "כשם שנענעת את הבקבוק, כך ירעדו איברי העז פנים הלז, עם בניו עד שבע דורות". הדבר יצא מפיו הקדוש, ומיד אחזה את אותו בליעל רעדה ופלצות, ולא יכול היה לעמוד על רגליו, והחל לרעוד בכל גופו ללא הפסק, ומיד השליכוהו החוצה, בפקודת הצדיק. וכפי שאמר ה"סבא קדישא": אותו עז פנים נשאר במחלתו עד סוף ימיו, ולבד מזה ירד מנכסיו והיה בזוי ומבוזה כל ימיו בהסר-כל, וגם נתקיים בזרעו מה שאמר הרב, ועד שבע דורות אחריו היו כלם מרעידים, ונקראו בשם "המתנועעים".

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים” ראשי תיבות ”**יִשְׂרָאֵל**” **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹט: 19:18**
עַרְשׁוֹת טו' סיון תשע"ד (13.6.14)
יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”שלח לך אנשים ויטרו את ארץ כנען...”

על הכתוב (דברים א', כב'), "ותקרבון אלי כלכם ותאמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ", אומרים חז"ל הקדושים, שאמנם המרגלים, מצד עצמם, היו צדיקים ופשרים, אך בהיותם שליחים של עם ישראל, שמחשבתם היתה רעה (שהרי ישראל לא האמינו בה', שהבטיח להם את הארץ), הנה המחשבה הרעה הזאת של ישראל השפיעה על השליחים/המרגלים, שידברו סרה על הארץ, למרות שהיו המרגלים צדיקים.

וכפי דבריו הקדושים של המהר"ל מפראג: "באותה שעה פשרים היו (המרגלים). אבל, משנשלחו, והיו שלוחיהם של רשעים, למדו (המרגלים) ממעשיהם, ונעשו כפי המשלחים..."

וכן כותב גם "אור החיים" הקדוש: "אפשר לצד שכונת המשלחים (=ישראל) היתה רעה, תפעיל פועל רע בשליח (=במרגלים), ויחזור להיות 'שלוחו של אדם' – כמותו, ותולד בו תכונה רעה, מה שלא היתה בו קודם". רעיון קדוש זה, שהמשלח משפיע על השליח, מצינו גם בדברי ה"חתם סופר" (שלח לך), אלא שהוא מוסיף גם, שמטעם זה נכשלים שליחי ציבור בימינו. שכן, פונתם הרעה של המשלחים משפיעה עליהם לרעה. וכפי דבריו הקדושים: "נראה לי, דעיקר חטא (ה)מרגלים היתה מחמת פונת השולחים. כי הרבה מפסיד השליח על-ידי פונת המשלח, וכן יארע לשלוחי ציבור בימינו, בעונותינו הרבים".

אם כך, יש לנו לשאול, מהי אשמתם של המרגלים? שהרי למדנו שהיו צדיקים ופשרים, ורק מחמת פונתם הרעה של שולחיהם/בני ישראל, טעו ודברו סרה על ארץ ישראל. אם כן, מדוע שיענשו וימותו על-כך? אלא, אומר ה"חתם סופר", שמטעם זה צוה הקב"ה למשה "שלח לך אנשים" – לך לדעתך" (רש"י), כדי שיתכוננו המרגלים ללכת בשליחותו של משה, שהיתה על-פי ה', שאז לא תהיה מחשבתם הרעה של ישראל יכולה להשפיע עליהם.

רעיון קדוש זה מבואר ב"חידושי הרי"ם" (מכתבי החסידים): "המרגלים היו יכולים להציל את נפשם, בכך שיעשו שליחותם רק בשביל שדבר ה' אל משה לאמר 'שלח לך', ולא בשליחותם של בני ישראל, בבחינת (אבות ד', ד'): 'בטל רצונך מפני רצונו', והיו ניצולים גם הם וגם בני ישראל".

ומוסיף ואומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: ונראה, כי רעיון נשגב זה יסודתו בהררי קדש. שהרי שנינו במשנה (ברכות לד'): "המתפלל וטעה, סימן רע לו. ואם שליח צבור הוא, סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו". הרי לנו דברים ברורים ומאירים כשמש, שאם האדם פועל על דעת עצמו, ההצלחה או הכשלון שלו, תלויים רק בעצמו. אבל אם הוא שליח צבור, כי אז ההצלחה והכשלון שלו תלויים רק בשולחיו/במי ששלח אותו. (שאם פונתם היתה רעה – יכשל בשליחותו. ואם פונתם היתה לטובה – יצליח), כפי שמפרשת המשנה: "מפני ששלוחו של אדם כמותו".

על-פי האמור נשכיל להבין מה שכתב ה"שפת אמת" (שנת תרל"א), בשם זקנו בעל "חידושי הרי"ם": "...אדוני אבי זקני מורי ורבי זצלה"ה (בעל "חידושי הרי"ם"), (היה) רגיל לומר: גם אדם המקים את מצות בוראו, שנשלח בעולם הזה כדי לעשות רצונו יתברך, נקרא שליח מצוה בודאי".

כלומר, ה"חידושי הרי"ם" מגלה לנו פאן רעיון נשגב ונפלא, שצריכים וחיבים אנו ללמוד ולהפנים בתוכנו תמיד. הנה, למרות שהמרגלים היו אנשים גדולים (במעלתם הרוחנית), כמו שכתוב: "כלם אנשים ראשי בני ישראל המה", ופרש רש"י: "כל (פעם שמוזכרת המלה) 'אנשים' שבמקרא, (מראה על) לשון חשיבות". ובכל זאת, מכיון שהלכו בשליחותם של ישראל, שכונתם היתה רעה, השפיעה אותה פונה עליהם לרעה. (ואילו היו הולכים בשליחותו של מקום/הקב"ה – לא היו נכשלים כלל).

כך ראוי לכל אחד מישראל לזכור תמיד, שהקב"ה שלח אותו לפאן, לעולם הזה, כדי שיעשה את רצונו יתברך. ואם יזכור האדם תמיד, בכל מעשיו, שהוא שליחו של הקב"ה, ויכון לקיים רצונו יתברך – כי אז, כונתו הטהורה של המשלח, הוא הבורא יתברך שמו, תשפיע על האדם, כדי שיוכל לעבוד את ה', ולמלא את רצונו בתכלית השלימות. אמן כן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם"

המפרשים עומדים על-כך ששלוש הפרשיות הראשונות, שבהן מוזכר **עמלק** הן: "וישלח", "בשלח" ו"שלח לך". הנה, בפרשה הראשונה, "וישלח" מוזכר **עמלק** (בראשית לו, יב): "ותמנע היתה פילגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז את **עמלק**". בפרשה השנייה, "בשלח", מוזכר **עמלק** (שמות יז, ח): "ויבא **עמלק** וילחם עם ישראל ברפידם". ובפרשה השלישית, פרשתנו, פרשת "שלח לך" (במדבר יג, כט): "**עמלק** יושב בארץ הנגב". ויש לומר, שלא בכדי **עמלק** מוזכר בשלוש פרשיות אלה דוקא, הבאות מהשרש "ש.ל.ח.". ונראה לומר, שכל זה בא לרמוז לנו שצריך לשלח(=לגרש) מקרבנו את **עמלק**, הוא ה"מ הרשע, המסמא לנו את העינים, כדי שלא נבחין בין טוב לרע. על-כן צריך להיזהר ממנו מאד. שכן, כך היא דרכו של **עמלק**: בהתחלה הוא בבחינת "תינוק", שלא מזיק, כמו שכתוב בפרשה הראשונה "ותלד...את **עמלק**". וכשאין נזהרים חלילה מה"תינוק" הזה, הוא כבר בא ונלחם בנו, כפי שכתוב בפרשה השנייה: "ויבא **עמלק** וילחם עם ישראל". וכאשר הוא נלחם בנו, ואין אנו מוכנים לקראתו (שהרי חשבנו שתינוק לפנינו) – הנה הוא מצליח לחדור ולשבת בבטחה בקרבנו, ועל-כן כתוב בפרשה השלישית: "**ועמלק** יושב בארץ הנגב". (ולכן, ביום הפיפורים מזהיר אותנו הקב"ה, שצריך לשלח ולגרש את השעיר, הוא עשו, אבי **עמלק**, כמו שכתוב: "והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי...לשלח אתו לעזאזל המדברה").

אמנם יש עצה, כיצד להילחם כנגד **עמלק** כזה, והיא, על-ידי **שנקדש** את הלב ואת העינים לה' יתברך, וכמו שכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם". שכן, יש כאן מידה כנגד מידה: אם אנו **נקדש** את העינים כאן למטה בעולם הגשמי, יעזרו לנו מלמעלה, בשמים, **לפקוח** את העינים, ולהיזהר מאותו "תינוק", המסמא לנו את העינים, ומבקש לבוא ולשבת בקרבנו, ולשלוט בנו, חלילה. ועוד יש לומר, כי **עמלק** מופיע גם בפרשת "כי תצא" (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך **עמלק**...". אם כן, הפתרון והדרך לנצח את **עמלק**, יצר הרע – הבא אלינו פתינוק ("ותלד...את **עמלק**"), במטרה להילחם בנו ("ויבא **עמלק** וילחם") ולשבת בקרבנו ("**עמלק** יושב בארץ הנגב") – הוא לצאת כנגדו למלחמה ("כי תצא למלחמה"), בבחינת "הבא להורגך – השכם להורגו".

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שנוכל, בעזרתו יתברך, להילחם ולנצח תמיד את **עמלק**, הוא יצר הרע, בזכות שמירת העינים והציאה למלחמה כנגדו – אמן כן יהי רצון. (ר' חי ציון מזרחי הי"ו) "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת..."

על כפל הלשון בפתח פרשת ציצית, אומרים המפרשים: "דבר...ואמרת" – להזהיר גדולים על קטנים, שישמרו מצות ציצית, השקולה כנגד כל תרי"ג המצות שבתורה.

בענין זה מספרים חסידים: האדמורי"ם מבית רוז'ין היו נוהגים לעטוף את התינוקות מבני החדש ומעלה ב"ארבע נפשות". ומעשה ברבי דוד משה מצ'ורטקוב, בנו של רבי ישראל מרוז'ין, כשהיה תינוק. פעם אחת החל לבכות בקולי קולות בעריסתו, ובשום פנים אי-אפשר היה להרגיעו ולהשתיק את בכיו. נבהלה הרבנית ונכנסה לחדר בעלה הצדיק, ליטול ממנו עצה מה לעשות בתינוק, הבוכה ללא הפסק. "לכי נא ובדקי בציציות של הטלית הקטן, שהלבשת היום את הילד" – קרא הצדיק בקול רגוע, ושב לעין בספר שלפניו. מהרה הרבנית אל התינוק, וגילתה, שחוט אחד מן הטלית הקטן, שהלבישה באותו בקר את דוד משה הקטן, נקרע על-ידי ון בולט בקצה העריסה. מיד הסירה הרבנית את הטלית הקטן הפגומה, ועטפה אותו ב-"ארבע נפשות כשרות", וכהרף עין נרגע התינוק, והחל מתוך בעיניו הרכות והטובות. מאותו יום והלאה – מספרים חסידים רוז'ין – קראו לתינוק: "היהודי בעל הציצית", הלא הוא הצדיק רבי דוד משה מצ'ורטקוב. "חז"ל אומרים על מצות ציצית קטן, שמלבד שהציצית שקולה כנגד כל המצות כולן, וכל הלובש ציצית מקים בכל רגע ורגע תרי"ג מצות, והציצית הקטן הוא בבחינת "אור מקיף" העוטף את האדם שלוּבשו, ומגן עליו מפני החיצונים(=כחות הטומאה), וכן הוא סגולה לזכרון שנאמר: "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'..." שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים "ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14)
יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:33 (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם" (טו' לט')

הגה"ק, בעל ה"בני יששכר", בהקדמתו המפורסמת ל"דרך פקודיך", אומר בשם האריז"ל הקדוש, שכל אחד מישראל חייב לקיים את כל תרי"ג (613=) מצות הדאורייתא (=שבתורה), במחשבה דיבור ומעשה, כדי שיוזכה לעשות לעצמו "חלוקא דרבנן", שהוא לבוש של אור לנשמה בעולם העליון. (לבוש זה מורכב מרמ"ח (=248) מצות "עשה" ומשס"ה (=365) מצות "לא תעשה"). ואם לא קיים האדם את כל המצות, חייב הוא לאחר מיתתו להתגלגל שנית ושלישית, ולרדת שוב לעולם הזה, עד שיקיים את כל המצות.

והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל תרי"ג (613=) המצות! שהרי יש מצות ששיכות רק לכהן, וישנן מצות ששיכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקיימן. אם כן, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל תרי"ג (613=) המצות בגלגול אחד?

אומרים חכמי ישראל, שזהו מה שבקש אותו גר, כשאמר לשמאי: "למדני את כל התורה כלה, כשאני עומד על רגל אחת". כלומר, למדני לקיים את כל התורה כלה, את כל מצותיה – "על רגל אחת" – כלומר בפעם אחת, בגלגול אחד (בהיותי בחיים בעולם הזה), כדי שלא אצטרך להתגלגל להיות כהן או לוי, כדי להשלים את המצות שלא יכולתי לקיים בהיותי ישראל.

דחפו שמאי "באמת הבנין" שבידו. שכן, שמאי סבר שבאמת אי-אפשר לקיים את כל המצות בפעם אחת בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשבא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך – אל תעשה לחברך), וזהי מצות: "ואהבת לרעך כמוך", ו"זו כל התורה כלה" – אמר לו הלל.

ופנות הלל היתה: כאשר האדם מקיים את "ואהבת לרעך כמוך" – לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד – ממילא אם חברו מקיים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקיימה, נחשב לו כאילו הוא קיים מצוה זו.

ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שייך לומר שרק היד והראש קימו מצות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון! פיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קימו מצות תפילין.

וכן, כאשר איש ישראל מקבל עליו את "ואהבת לרעך כמוך", אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קיים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מפל מקום כאשר כהן מקיים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קיים מצוה זו.

וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך – אל תעשה לחברך) – פיון שעל-ידי מצות "ואהבת לרעך כמוך" תוכל לקיים את כל מצות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו" (יד' מ')

אמרו חז"ל: "שערי תשובה – לעולם פתוחין" (איכה רפה ג', לה). ואם כך מדוע, לא נתקבלה תשובת יוצאי מצרים, שהתחרטו על שהלכו אחר דברי המרגלים, וקראו: "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו"? והרי יש כאן ("כי חטאנו") הפרה בחטא ווידוי!

משיב על-כך החכם דוד גולדמן, שהיה מזקני פולין, לאחר מלחמת העולם השנייה: תשובה אמיתית אינה חוזרת

לְעוֹלָם רִיקָם, כִּי שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה לֹא נִנְעָלוּ לְעוֹלָם בְּפָנֵי הַחוֹטָאִים. אֲךָ הַתְּנָאֵי הוּא, שְׁהַחוּטָא מְכִיר **בְּחֵטְאוֹ**, וּמִתְחַרֵּט עָלָיו בְּלֵב שְׁלֵם. אוֹלָם, יוֹצְאֵי מִצְרַיִם, שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם לָמוּת בַּמִּדְבָּר, וְלֹא לְהִיכָנַס לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לֹא הִגִּיעוּ אוֹתָהּ שָׁעָה לְתְּשׁוּבָה אֲמִיתִית. שָׁכֵן, אָמְרוּ: "הִנֵּנוּ וְעֲלֵינוּ אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי **חֵטְאֵנוּ**". "ה' (אָמַר) כִּי **חֵטְאֵנוּ**" – אָנוּ לֹא חוֹשְׁבִים כִּךָ! מִשׁוּם כִּךָ, אֵין כָּאֵן תְּשׁוּבָה אֲמִיתִית מִעוֹמֵק הַלֵּב, דְּבַר שְׁהִיָּה מִתְקַבֵּל בְּשִׁמְיֵם בְּרָצוֹן. וְלִכֵּן קוֹרָא אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, בְּשֵׁם ה': "אֵל תַּעֲלוּ, כִּי אֵין ה' בְּקִרְבְּכֶם".
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה (יג' יז'): "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר", אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחֵמִים", שְׂאִין דְּבַר שְׁלֵם נִרְמָז בַּתּוֹרָה, וּבַפְּסוּק זֶה רְמָז מֹשֶׁה רַבְּנוּ עַל מַעֲשֵׂה נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, עָלָיו מְסוּפָּר בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית דָּף יט'): פַּעַם אַחַת עָלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל לִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת. הֵלֶךְ נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן אֶצֶל הַגְּמוֹן (=אִישׁ דָּת נוֹצְרִי) אַחַד שְׁהִיָּה שֵׁם, וְאָמַר לוֹ: הֵלּוּנִי שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מַעֲיֵנוֹת מַיִם לְעוֹלֵי הַרְגָלִים, וְאֲנִי אֲתֵן לָךְ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מַעֲיֵנוֹת מַיִם. וְאִם לֹא הִרְיִנִי נוֹתֵן לָךְ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה כַּכְּרִי כֶסֶף. וְקִבַּע לוֹ זָמָן (אוֹתוֹ הַגְּמוֹן). כִּיִּן שְׁהִגִּיעַ זָמְנוֹ (שֶׁל נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן) לְהַחְזִיר, אוֹ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מַעֲיֵנוֹת מַיִם, אוֹ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה כַּכְּרִי כֶסֶף), וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים, בְּשַׁחֲרִית שְׁלַח לוֹ (הַהַגְּמוֹן לְנִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): שִׁגַר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מַעוֹת שִׁישׁ לִי בִּידְךָ!

שְׁלַח לוֹ (נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם. וְכֵן בְּצַהָרִים, וְכֵן בַּמְּנַחָה שְׁלַח לוֹ (אוֹתוֹ הַגְּמוֹן): שִׁגַר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מַעוֹת! שְׁלַח לוֹ (נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם. לְגַלְגַל עָלָיו אוֹתוֹ הַגְּמוֹן, (ו)אָמַר: אֲפֹשֶׁר, כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה לֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים, וְעַכְשִׁיו יָרְדוּ גְשָׁמִים! מִיָּד נִכְנַס אוֹתוֹ הַגְּמוֹן לְבֵית הַמְּרַחֵץ בְּשִׁמְחָה. נִכְנַס נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ כְּשֶׁהוּא עֹצֵב, וְנִתְעַטֵּף וְעָמַד בַּתְּפִילָה, וְאָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיודֵעַ לְפָנֶיךָ שְׁלֹא לְכַבּוֹדִי עֲשִׂיתִי, וְלֹא לְכַבּוֹד בֵּית אֲבָא עֲשִׂיתִי, אֲלֵא לְכַבּוֹדְךָ עֲשִׂיתִי כִּדִּי שִׁיְהִי מַיִם מִצּוּיִן לְעוֹלֵי רְגָלִים. מִיָּד עָלוּ עֵבִים וְיָרְדוּ לָהֶם גְשָׁמִים, עַד שְׁהִיוּ מְלֹאוֹת כָּל הַמַּעֲיֵנוֹת (שֶׁל אוֹתוֹ הַגְּמוֹן), וְהוֹתִירוּ. יָצָא אוֹתוֹ הַגְּמוֹן מִן הַמְּרַחֵץ, וְנִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן יָצָא מִבֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. כְּשֶׁפָּגְעוּ זֶה בְּזֶה, אָמַר לוֹ (הַהַגְּמוֹן): תֵּן לִי דָמִי מַיִם יוֹתֵר שִׁישׁ לִי בִּידְךָ! יוֹדֵעַ אֲנִי שְׁאֵלְהִיךָ לֹא הִרְעִישׁ אֶת הָעוֹלָם אֲלֵא בְּשִׁבְלֶיךָ, אֲלֵא (=אוֹלָם) עֲדִין יֵשׁ לִי פִתְחוֹן פֶּה עָלֶיךָ שְׁאוּצִיא מִמֶּךָ מַעוֹתִי, (מִשׁוּם) שְׁכַבְרַת שְׁקֵעָה חֲמָה (וְעַבְרַת הַזָּמָן שְׁקֵבְעוֹנָה), וּמַיִם בְּרִשׁוֹתֵי יָרְדוּ (=הַגְּשָׁם יָרַד בְּזָמָן שְׁלִי, מִשְׁמַע לְאַחַר הַשְּׁקִיעָה). חֲזַר וְנִכְנַס נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ, וְנִתְעַטֵּף וְעָמַד בַּתְּפִילָה, אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹדַע שִׁישׁ לָךְ אֶהוּבִים בְּעוֹלָמְךָ (וּכְשֵׁם שְׁעֲשִׂיתִי לִי גַם בְּרִאשׁוֹנָה, כִּךָ עֲשֵׂה לִי גַם בְּאַחֲרוֹנָה). מִיָּד (בְּשִׁבְחָה הָרוּחַ) וְנִתְפָּזְרוּ הָעֵבִים, וְזָרְחָה הַחֲמָה. אָמַר אוֹתוֹ הַגְּמוֹן: אֲלֵמְלָא שְׁנַקְדָּה (=זָרְחָה) חֲמָה, הָיָה לִי פִתְחוֹן פֶּה עָלֶיךָ שְׁאוּצִיא מִמֶּךָ אֶת מַעוֹתֵי... (וּמְסַפֵּר הַגְּמָרָא) וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'נִקְדֵימוֹן'? שְׁנַקְדָּה (=זָרְחָה) חֲמָה בְּעַבּוּרוֹ.

אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחֵמִים", שְׁכָל זֹאת רָאָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ, וְרְמָז עַל-כֵּן בְּאוֹמְרוֹ: "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר, וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהָר הַזֶּה וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הַחֲזוֹק הוּא הַרְפָּה הַמַּעֲט הוּא אִם רַב".
"**נֶגֶב**" – רִאשִׁי תִיבוֹת **נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן**, "זֶה" גְּמַטְרִיָּה יב', רְמָז ל-יב' (=12) מַעֲיֵנוֹת הַמַּיִם שְׁלוֹהָ נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן מֵאוֹתוֹ הַגְּמוֹן. "וְעֲלִיתֶם אֶת הַהָר" – אֵין הָר, אֲלֵא יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שְׁנֹאמְרָא: "ירוּשָׁלַיִם הָרִים סְבִיב לָהּ", וְזֶה רְמָז לְעוֹלֵי הַרְגָל, שְׁעָלוּ לִירוּשָׁלַיִם. "הַרְפָּה" – רְמָז לְאוֹתוֹ הַגְּמוֹן, שְׁנַחֲלַשׁ לְאַחַר שִׁירְדוּ הַגְּשָׁמִים. "הַמַּעֲט" – רִאשִׁי תִיבוֹת **הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים**, שְׁהִיוּ בִּיד נִקְדֵימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, שְׁהֵם "רַב" (=רַבִּים), וּבְזִכְרוֹתָם זָכָה שְׁנַעֲשֵׂה לוֹ גַם.
"וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם"

אוֹמְרִים חו"ל: "עֵינַיִם רוֹאוֹת, וְלֵב חוֹמֵד וְכָלִי מַעֲשֵׂה גוֹמְרִים... (כִּךָ בָּאִים לְיַד הָעֵבִירָה בְּפוּעֵל). וְעַל-כֵּן, יִשְׁפִּיל הָאָדָם אֶת עֵינָיו כְּלָפֵי מְטָה. וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמְזָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (בְּרִאשִׁית לַח, כֹּא): "אֵיָה הַקְּדוּשָׁה, הוּא בְּעֵינַיִם עַל הַדְּרָךְ" – הֵיכֵן הִיא הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הָאָדָם? – "הוּא בְּעֵינַיִם עַל הַדְּרָךְ", כְּאֲשֶׁר שׁוֹמֵר הוּא אֶת עֵינָיו בְּדְרָךְ...
מְסוּפָּר עַל הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ זצ"ל, שְׁפַעַם נָגַשׁ אֵלָיו בַּחֲזוֹר מֵהִישִׁיבָה, וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ רִשׁוֹת לְנִסּוּעַ לְחַתוּנָה שֶׁל קְרוּבוֹ. שָׁאֵל אוֹתוֹ רַבִּי אֱלִיהוּ: "הֵאֵם אַתָּה יוֹדֵעַ שְׁתִּשְׁמַר שֵׁם הַצְּנִיעוּת, וְשִׁלָּא תִהְיֶה שֵׁם שׁוּם תַּעְרוּבַת שֶׁל נָשִׁים וּגְבָרִים?"
הַתְּחִיל הַבְּחוֹר לְגַמְגֵם, וְאָמַר: "אָבִי, אֲנִי וְאֲנִי נֹשֵׁב בְּשִׁלְחָן נְפָרְד, וְ"לִי זֶה לֹא יִזְיק...".
רַבִּי אֱלִיהוּ הוֹדַע שְׁוֹמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הַתְּלִמִיד, וּמִיָּד עָנָה לוֹ: "אֲנִי כְּבָר לְמַעַלָּה מִגִּיל שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וּבְעֵין אַחַת אֲנִי עוֹר, וְלִמְרוֹת זֹאת, כְּשֶׁאֲנִי עוֹבֵר בְּרַחוּב, אֲנִי מִתְּמַלֵּא פֶחֶד, שְׁמָא אֲכַשֵּׁל בְּהַסְתַּכְלוֹת אִסּוּרָה. וְאַתָּה, בַּחֲזוֹר צְעִיר, עִם שְׁתֵּי עֵינַי בְּשֶׁר אוֹמֵר לִי "לִי זֶה לֹא יִזְיק"!?"

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14)
יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:33 (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת..." (טו' לח')

בכל בקר, סמוך לתפילת שחרית, אנו מתעטפים בטלית גדולה, ומברכים: "אשר קדשנו במצותיו, וצונו להתעטף בציצת".

נשאלת השאלה: מדוע איננו מברכים "להתעטף בטלית"? והלא אנו מתעטפים לתפילה וכלא בציצת!
 אלא – אומרים חכמי ישראל – בכונה תחילה קבעו אנשי כנסת גדולה, מסדרי הברכות למיניהן, שיברכו על לבישת טלית גדולה, דוקא בברכה "להתעטף בציצת". בכך בקשו ענקי הרוח הקדמונים להדריך כל אדם מישראל, שינהג תמיד באורח חיים של **ענוה וצניעות**, כמו הציציות הקבועות בטלית, והנתונות כל הזמן בשפלות ונגררות תמיד כלפי מטה. ומשום כך אנו מרוממים את הציציות משפלותן, ומברכים עליהן – לומר לך שתכונה זו של **ענוה וצניעות** מבורכת.

ובענין זה אמרו חז"ל במסכת עירובין (יג, עב): "כל המשפיל עצמו, הקדוש ברוך הוא מגביהו. וכל המגביה עצמו, הקדוש ברוך הוא משפילו. כל המחזיר על הגדולה, הגדולה בורחת ממנו. וכל הבורח מן הגדולה, הגדולה מחזרת אחריו".

"והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'" (טו' לט')

כותב פאן רש"י: וזכרתם את כל מצות ה" – המנין (=הגימטריה) של המלה "ציצית" הוא שש מאות (600). ועוד שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13), סך-הכל שש מאות ושלש עשרה (613), כמנין תרי"ג המצות שבתורה. ועל-כך אומרים חז"ל: כל המקיים מצות ציצית – מעלה עליו (=נחשב) כאילו קיים בכל רגע ורגע את "כל מצות ה'" (תרי"ג מצות).
 "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם".

על הכתוב: (שמות יז' יא): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וכאשר יניח ידו וגבר עמלק" שואלים חז"ל: וכי ידיו של משה עושות מלחמה, או שוברות מלחמה (=שוברות את כח ישראל במלחמה)? – אלא (עונים חז"ל), לומר לך, שכל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים – היו מתגברים, ואם לאו – היו נופלים.

ידוע ומפורסם מהספרים הקדושים, ש"עמלק" רומז על היצר הרע, המפיל את האדם ברשתו. והנה ידוע, שכאשר האדם נמצא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הוא אינו צריך לחשוש כל-כך מכוחו של "עמלק" (=היצר הרע), כמו שאמרו חז"ל (סוכה נב): "אם פגע בך מנוול זה (=היצר הרע) – מושכהו לבית המדרש. אם אבן הוא (=היצר הרע) – (הוא) נימות, (ו)אם ברזל הוא – (הוא) מתפוצץ".

ולכן, עיקר כחו של עמלק הוא כאשר איש ישראל מסתובב בדרכים. או אז האדם צריך שמירה יתרה. וזהו שאמרה התורה הקדושה (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך עמלק... אשר קרף בדרך" – עיקר הסכנה מצד עמלק הוא "אשר קרף בדרך" (כאשר הוא "יפגוש" אותך במקרה בדרך).

אולם אמרו חז"ל: יש עצה אחת להילחם כנגד עמלק זה, הנלחם אתנו בדרכים, והיא על-ידי שנקדש את הלב ואת העינים לה' יתברך, וכמו שכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם".

והנה ידוע מה שכתוב בירושלמי (ברכות ט'): "אמר ר' לוי: ליבא ועינא תרין סרסורין דחטאה" (=הלב והעינים הם שני סרסורי (=מתוכי) עבירה), ועוד ממשיך הכתוב: אומר הקב"ה לאדם (משלי כג, כו): "תנה בני לבך לי, ועיניך

דרכי תצוננה", "אי יהבית לי לבך ועיניך, אנה ידע שאת לי" – אומר הקב"ה: אם אתה נותן לי את לבך ועיניך, אני יודע שאתה כלך שלי.

ואם כן, נמצא שעיקר עבודתו של איש ישראל הוא להקדיש את לבו ואת שתי עיניו לה' יתברך, כי אז מעיד עליו הקב"ה: "אתה כלך שלי". וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם: "כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה" – "מסתכלין" דוקא, שמקדשים את עיניהם להסתכל רק כלפי מעלה לה'. "ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים" – שמוסרים גם את לבם לה' – "היו מתגברים" על עמלק, הוא יצר הרע.

ולכן חובה קדושה היא לאדם הרוצה לקדש את עצמו, שיזהר ביותר כשהוא מתהלך בחוץ, בדרכים, שלא להסתכל על הנשים ההולכות בפריצות, שכן אמרו חז"ל: "עינים רואות, ולב חומד וכלי מעשה גומרים..." (כף באים לידי העבירה בפועל).

ועל-כן, ישפיל עיניו למטה. ולכך התכונה התורה הקדושה (בראשית לח, כא): "איה תקדשה הוא בעינים על הדרך" – היכן היא הקדושה של האדם? – "הוא בעינים על הדרך", כאשר שומר הוא את עיניו בדרך... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר, הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה"

אמרו חז"ל: בעון ביזוי תלמידי חכמים – חרבה ירושלים, כפי שנאמר במסכת שבת (ק"ט): "לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שביוזו תלמידי חכמים... אמר רבי יהודה, אמר רב: כל המבונה תלמיד חכם, אין רפואה למכתו". חרבה מסופר על גדל עונו של המבונה תלמידי חכמים, אבל אחד המקרים הקשים של ביזוי תלמיד חכם ארע לפני כ-460 שנה בעיר סלוניקי, ונכתב על-ידי רבי מרדכי מאושמינא ב'אגרת החלום' הנוראה והמפורסמת, שכתב והשאיר אחריו כצואה לדורות.

באגרת מסופר על מעשה נורא, באיש בליעל אחד, שהרב יוסף בן לב הוציא פסק דין נגדו. והנה, לאחר מכן, כאשר פגש אותו איש בליעל את המהר"י בן לב ברחוב, עמד וסטר לו על לחיו, לעיני קהל ועדה. ואף אחד מהאנשים שם לא מחה בידו, משום שהיה עשיר גדול, תקיף ואלים.

כאשר הגיע המהר"י בן לב לפני חנות של מוכר בשמים אחד, קרע את בגדיו, ואמר: "שומו שמים על זאת". והנה, באותו לילה נכנס אותו הבשם לחנותו, כשנר בידו, וראה שם עכבר. כאשר נסה להתקרב אליו, התלקחה הסחורה שבחנות, ופרצה דליקה גדולה.

באותה דליקה עלו באש כחמשת אלפים בתים של יהודים, וכמה בתי כנסיות ובתי מדרשות. מספר ההרוגים הגיע ל-314, שהוא כמנין אחד משמותיו של הקב"ה ("שדי").

בהמשך אותה 'אגרת החלום' מספר רבי מרדכי מאושמינא, שבא אליו בחלום איש הדר, בתואר פנים וזקנו מגודל, ואמר לו: 'הנני מגלה לך נסתרים'. תדע לך שאני מהר"י בן לב, ובעת שהייתי בתיים בזה העולם, ישבתי על כסא דין, לשפוט בין איש ובין רעהו. ובאו אלי שני אנשים בדבר איזה משפט, ויצא אחד מהם חיב. ולא רצה אותו האיש לצית לדין, מחמת שהיה איש אלים. אז הזהרתי אותו באזהרה הידועה, ויצאתי לחוץ. ויצא אותו חיב והכה אותי על לחיי. וענני זה תקיף על עצמותי עד היום, ואין לו שום תקומה עד היום. ונגזר עליך, שאתה מיוצאי צאצאיו, לתקן אותו ותהיה לו תקומה על זה...

אז נרתעתי ונשתוממתי, ונשארתי כאבן דומם בערך רבע שעה. לאחר שזה נגע בפני, ואמר לי: "מה זה שתקת?" אז התחלתי לבכות מאד, ואמרתי: "לא ידעתי במה אתקן אותו, כי אין לי ידיעה בייחודים ובכפונות". אז אמר לי המהר"י בן לב: "תדע, שגם נגזר עליך, שתקנה את הספר 'שו"ת מהר"י לב', ותלמד אותו בקביעות, עד שיהיה שגור על פיך, מראשו ועד סופו. אז תהיה תקומה אליו, ויוכל לעלות ממדרגה למדרגה". אמרתי לו: "כמה אלמד התשובות הנ"ל, עד שתהיינה שגורות על פיי?" אמר לי: "לא פחות מארבע שנים..."

(יש לציין, שהחלום הנורא המתואר באגרת, נכתב כמאה וחמישים שנה לאחר ביזוי המהר"י בן לב, שבקבות אותו ביזוי תלמיד חכם התרחש האסון הגדול על יהדות סלוניקי)...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לְךָ אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִימִים "ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:18**
עַרְשׁ"ק טו' סיון תשע"ד (13.6.14) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:33** (ר"ת 21:18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם"

על הכתוב, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם", שואלים חז"ל, מדוע נכתבה המלה "לְדֹרֹתָם" ללא האות ו' הרי, לכאורה, היה צריך להיות כתוב "לְדֹרוֹתָם".

אומר על-כך הוהר הקדוש: המלה "לְדֹרֹתָם", החסרה את האות ו', באה לרמוז לנו על "דִּירְתָם" של ישראל, כדי לומר לנו כי לציצית יש תפקיד משלים בבית היהודי, בנוסף לתפקיד המוזהה. שכן, המוזהה היא פידוע שמירה ממלאך המוות, התיבה "מְזוֹת" רומזת על 'זו מות'. אולם, במוזהה יש רק שתי פרשיות ("שמע" ו' והיה אם שמע"). על-כן צוה הקב"ה ללבוש ציצית, כדי שיהיו לאדם כל שלש הפרשיות בדירתו, בבחינת (קהלת ד', יב): "והחוט המשלש לא במהרה ינתק".

והנה, כאשר האדם מתעטף בציצית, ויוצא מפתח דירתו שלם, הקב"ה שמת. שכן, המלאך המשחית זו משם, וכך נצל אותו אדם מכל נזק ומכל משחית. כפי שמובא בזוהר (זוהר חדש מדרש רות): "פֶּתַח הַמְּצוּיָן בְּמוֹזָה – אֵין מְזִיק, וְאֵין שָׁטָן וְאֵין פְּגַע רַע מִתְקָרֵב אֵלָיו, מִפְּנֵי שֶׁהַקֶּב"ה שׁוֹמֵר הַפֶּתַח. (ו) אֶפִּילוּ בְּשַׁעַר שְׁנֵיתָן רְשׁוֹת לְמֵלֶאךָ הַמְּשַׁחֵת לְחַבֵּל, (כַּאֲשֶׁר הוּא) זׁקֵף עֵינָיו, וְרוֹאֵה שְׁמֵי שְׂדֵי' (בְּמוֹזָה) עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח (אֵין הוּא נִכְנָס לְאוֹתוֹ בֵּית), כְּדַכְתִּיב: 'וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחֵת לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְגַגְף'. לְפִיכֶךָ, צְרִיךְ הָאָדָם שֶׁיֵּהָא תָּמִיד מְצוּי בְּמִצְוֹת מוֹזָה" וְהוּו שְׁכַתוֹב: "לְדֹרֹתָם" – אֵל תִּקְרָא "לְדֹרֹתָם", אֵלָּא לְ"דִירְתָם" – בְּשִׁבִיל דִּירְתוֹ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁיֵּהָיֶה שֵׁם שְׁלָם, וְיֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ כְּשֶׁהוּא "עֲטוּף" וּמוֹגֵן בְּשִׁלְשׁ פְּרֻשִׁיּוֹת – "שְׁמַע", "וְהָיָה אִם שָׁמַע" ו"צִיצֵת".

"וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַ"

על הכתוב "וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת... וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַ", אומר רש"י: המנין (=הגימטריה) של המלה "צִיצֵת" הוא **שש מאות (600)**. ועוד שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13), סך-הכל **שש מאות ושלש עשרה (613)**, כמנין **תרי"ג** המצות שבתורה. ועל-כן אומרים חז"ל: כל המקיים מצות ציצית – מעלה עליו (=נחשב) כאלו קיים בכל רגע ורגע את "כל מצות ה'" (**תרי"ג** מצות התורה).

והנה, על גדל מעלת הציצית מצינו בגמרא (מנחות מד'): "...מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית. שמע שיש זונה (אחת) בפרכי הים שנוטלת ארבע מאות זהובים בשכרה. שגר לה ארבע מאות זהובים, וקבעה לו זמן. כשהגיע זמנו, הלך וישב על הפתח (=פתח ביתה). נכנסה שפחתה ואמרה לה: אותו אדם ששגר לך ארבע מאות זהובים בא וישב על הפתח. אמרה לה: יכנס. נכנס. הציעה לו שבע מטות – שש של כסף ואחת של זהב. ובין כל אחת ואחת סלם של כסף, ועליונה של זהב. ועלתה וישבה על גבי העליונה (כשהיא) עירומה. ואף הוא עלה לישב עירם כנגדה. באו ארבע ציציותיו וטפחו לו על פניו.

נשמש וישב על גבי קרקע. ואף היא נשמטה וישבה על גבי קרקע. אמרה לו: גפה של רומי (=נשבעה בחיי המלך הרומאי), שאין אני מניחתך, עד שתאמר לי מה מום ראית בי. אמר לה: העבודה (=לשון שבועה), שלא ראיתי אשה יפה כמותך, אלא מצוה אחת צוה אלהינו וציצית שמה. וכתוב בה, "אני ה' אלהיכם" (במדבר טו), שתי פעמים – אני הוא שעתידי לפרע, ואני הוא שעתידי לתן שכר. ועכשיו נדמו עלי כארבעה עדים. אמרה לו: העבודה, שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה שמך, ומה שם עירך, ומה שם רבך, ומה שם בית מדרשך שאתה לומד בו תורה. כתב ונתן בידה. עמדה וחלקה כל נכסיה – שליש למלכות, ושליש לעניים, ושליש נטלה בידה, חוץ מאותן מצעות (=סדינים), ובאה לבית מדרשו של רבי חייא. אמרה לו: רבי, צוה עלי ויעשוני גיורת. אמר לה: בתי, שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים? הוציאה הכתב מידה ונתנה לו. אמר לה, לכי זכי במקחך. אותן

מצעות שהציעה לו באסור – הציעה לו בהתר. זה מתן שכרו בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודע כמה".
(לפני קריאת שמע, וכן כשיאמר... מארבע כנפות כל הארץ, יקבץ כל ארבע כנפות הטלית, ויאחזם בידי השמאלית, כנגד הלב שהוא בשמאל, ותעשה כך עד שתאמר 'ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד'.
(בן איש חי, הלכות שנה ראשונה, פרשת שמות)

והטעם לכך ששמים את ארבע הציציות כנגד הלב הוא כיון שמספר החוטים בארבע כנפות הציצית הוא לב (32=8 כפול 4). והרי כל המקיים מצות ציצית כאילו קיים בכל רגע ורגע את כל מצות התורה, והתורה, היא בבחינת ה"לב" המחיה את כל הגוף בכל רגע ורגע. ידוע שהתורה מסתיימת באות ל' "...לעיני כל ישראל", ומתחילה באות ב' "בראשית ברא..." אותיות המצטרפות למלה "לב" – כדי לרמוז לנו שכשם שאין להפסיק את הלמות הלב בגופנו אפילו למשך שנה אחת, כך איננו רשאים להפסיק כל ימי חיינו את לימוד התורה.
"ותשא כל העדה ויתנו את קולם, ויבכו העם בלילה ההוא" (יד' א')

אומרים חז"ל: כל ישראל, דהינו ששים רבוא איש, התחילו לבכות בקול, ואמרו: הנה אנו הולכים ליפול בידי יושב הארץ. ואז כלם געו בבכי. אמר להם הקב"ה: אתם בוכים בכיה של חינוך, חייכם שאקבע הלילה הזה (שהיה ליל תשעה באב) ליום בכיה לדורות.

באותה שעה נגזרה הגזירה, שיחרבו ביום הזה בית המקדש הראשון ובית המקדש השני. וכן, מאותו ליל תשעה באב ואילך, במשך כל ארבעים השנים, היו מתים הרבה אנשים בכל תשעה באב. וכך היה: ערב תשעה באב היה משה מכריז בכל המחנה, שיצאו כלם ויחפרו קברים לעצמם וישכבו שם, שלא יהיה מי שיקברם. ולמחרת, ביום תשעה באב, היה מוציא פרוזים, שכל מי שנשאר בחיים, יצא מקברו.

וכל אותם אלו שמתו, מיתתם היתה כמו מיתת המרגלים, שהיתה תולעת יוצאת מטבורם ונכנסת לפיהם והיתה הורגת אותם. וגזירה רעה זו ארכה שלשים ושמונה שנים, עד תום כל הדור שהיו בני עשרים ועד ששים שנה. ומאחר והיו שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים איש, הרי נמצא שמתו כל ליל תשעה באב בין חמשה עשר לששה עשר אלף איש.

ובשנה האחרונה, שהיתה שנת הארבעים, נכנסו כלם לקבריהם כבכל שנה, בידיעה שהם הולכים למות. וכשהאיר היום, יצאו כלם חיים. והיו תמהים ואומרים, שמא טועים הם ביום, ואולי אין זה יום תשעה באב... ובלילה השני נכנסו שוב לתוך קבריהם, בגלל הספק (וכך עשו עד ט"ו באב), וכשראו שאינם מתים, והלבנה במילואה (ב' ט"ו בחדש הלבנה מלאה), הבינו שהקב"ה בטל את הגזירה, ועשו אותו היום ליום טוב, והוא יום ט"ו באב.

"מראשית ערסתיכם תתנו לה" (טו' כא)

הגאון רבי משה סופר, בעל ה"חתם סופר", הרבה לכתוב ברבים על חשיבות חינוך הילדים הרפים לתורה וליראת שמים. בין השאר, היה דורש על הכתוב שלפנינו: "מראשית ערסתיכם תתנו לה" – בעוד ילדכם נמצא בראשית חייו ומוטל בעריסה, דאגו נא לנטוע בלבו אהבת תורה ויראת שמים, ואל תדחו זאת לעתיד קרוב או רחוק! כי בחינוך הילדים תופס הפלל "יפה שעה אחת קודם", וככל שמקדימים לפעול ולהשפיע על הילד הרך, גדל הסיכוי שהחינוך יניב פרי הילולים לשם ולתפארת.

"וראיתם אתו..."

ב'ג' חול המועד סכות, הרגיש הגאון רבי אליהו מוילנא, שקרובה שעת פטירתו מן העולם. ואף שחש אותה שעה חולשה יתרה, אחז בשארית כוחותיו בארבע כנפות ציציותיו, ואמר: כתוב בתורתנו הקדושה: "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'", ושנינו (=ולמדנו) בירושלמי ברכות (א', ב'): "וראיתם אתם" לא כתוב כאן, אלא – "וראיתם אתו" (=את הקב"ה) – להגיד, שכל המקיים מצות ציצית, זוכה ורואה את פני השכינה בעת פטירתו. הגאון פריך בבכי מר, ושפתיו לחשו: מה קשה עלי הפרידה מהעולם הזה. שפן, בשכר פרוטות (מחיר "ציצית קטן") אדם זוכה לקבל פני השכינה, ואילו בעולם האמת, שאני עובר אליו עתה, אפילו ירתום האדם את כל כוחותיו, לא יוכל להשיג שכר מצות "ציצית קטן", שבעולם הזה.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!